

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Лежепеков Андрій Дмитрович

Науковий керівник: к.т.н., доц. Столбченко О.В.

В Україні щороку понад 15 млн. осіб потребують екстреної медичної допомоги. Понад 2 млн. осіб отримують екстрену медичну допомогу в лікувально-профілактичних закладах. Понад 1 млн. осіб щороку потребують стаціонарної екстреної медичної допомоги. Серед причин смертності третє місце належить нещасним випадкам, травмам та отруєнням. Серед населення працездатного віку зазначені причини займають перше місце, внаслідок чого смертність перевищує аналогічні показники в розвинутих країнах світу в 10 разів. Саме тому, для надання екстреної медичної допомоги (ЕМД) населенню, постраждалому внаслідок надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру мирного часу, дуже важливим є створення Державної служби медицини катастроф України.

Нормативно-правові акти, що визначають організацію та діяльність ДСМК.

До правових, нормативних та директивних актів, що зумовлюють правове та нормативне поле для організації надання медичної допомоги постраждалим при надзвичайних ситуаціях, розбудови та функціонування ДСМК і відповідно планування всіх аспектів її діяльності.

ДСМК України утворена на двох рівнях: державному та територіальному. До складу ДСМК на територіальному рівні входять територіальні центри екстреної медичної допомоги, медичні формування та лікувальні заклади, віднесені МОЗ до цього рівня за погодженням з обласними та Київською міською державними адміністраціями, а також створені на базі цих закладів охорони здоров'я спеціалізовані територіальні бригади постійної готовності служби медицини катастроф.

Головою центральної координаційної комісії є Міністр охорони здоров'я України. Склад центральної координаційної комісії визначається рішенням Кабінету Міністрів України, а персональний склад затверджується її головою. Головою територіальної координаційної комісії є відповідно начальники управлінь (відділів) охорони здоров'я обласних та Київської міської державних адміністрацій. Заступники голови комісії призначаються її головою. До складу територіальної координаційної комісії входять представники територіальних органів управління охорони здоров'я, територіальних центрів екстреної медичної допомоги та медичних закладів як Міністерства охорони здоров'я, так і відомчого підпорядкування, а також інші представники. Роботою територіальної комісії керує її голова, а в разі відсутності голови – за його дорученням один із його заступників.

У зв'язку з тим, що до складу сил ДСМК як державного так і територіального рівня входять медичні заклади різного підпорядкування, координацію діяльності їх у разі виникнення екстремальних ситуацій

здійснюють координаційні комісії, які є постійно діючим дорадчим позаштатним органом, утвореним з метою узгодження складу і порядку використання в НС медичних сил і засобів служби медицини катастроф.

До складу комісій входять представники всіх міністерств і відомств відповідних рівнів служби медицини катастроф. Головою центральної координаційної комісії є Міністр охорони здоров'я України, а територіальних координаційних комісій – начальники управлінь охорони здоров'я відповідних адміністративних територій.

Склад центральної координаційної комісії визначається рішенням Кабінету Міністрів України, а персональний склад затверджується її головою. Склад територіальних координаційних комісій визначається відповідними територіальними органами виконавчої влади, а персональний затверджується її головою.

До складу територіальної координаційної комісії входять представники територіальних органів управління охорони здоров'я, територіальних центрів екстреної медичної допомоги та медичних закладів як Міністерства охорони здоров'я, так і відомчого підпорядкування, а також інші представники.

Роботою територіальної комісії керує її голова, а в разі відсутності голови – за його дорученням один із його заступників. Головою територіальної комісії є відповідно начальники управлінь (відділів) охорони здоров'я обласних та Київської міської державних адміністрацій. Заступники голови комісії призначаються її головою.

Комісії здійснюють свої повноваження у взаємодії з центральними або місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування.

У Положенні про координаційні комісії державної служби медицини катастроф передбачено, що основна їх діяльність припадає на період планування медичних сил і заходів щодо охорони здоров'я населення під час ліквідації наслідків катастроф.

У період виникнення НС при органі управління охорони здоров'я створюється оперативний штаб, завданням якого є розроблення й забезпечення виконання заходів щодо ліквідації медико-санітарних наслідків за конкретних умов з урахуванням факторів, що спричинили цю подію. Крім того, на оперативні штаби покладаються завдання забезпечення взаємодії не лише медичних сил, що є складовими частинами державної служби медицини катастроф, але й органів управління інших галузей, задіяних у ліквідації наслідків катастрофи.

Базою розгортання оперативних штабів є центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. До складу оперативних штабів, крім представників органу управління охорони здоров'я відповідної адміністративної території, можуть входити й члени координаційної комісії тих міністерств і відомств, медичні сили й засоби яких залучаються до роботи в даному разі.

За великомасштабних катастроф територія, на якій виникла НС, поділяється на оперативні зони, які в свою чергу можуть поділитися на сектори. Такий розподіл дозволяє оперативно реагувати на швидкоплинні зміни на окремих ділянках роботи, раціонально використовувати людський і матеріально-технічний

потенціал, забезпечити скорочення часу виконання необхідних заходів через швидке прийняття й реалізацію управлінських рішень.

Надто важливою є робота цих груп у районах зі складною невизначеною обстановкою або на адміністративних територіях, значно віддалених від обласного центру. Крім того, завданнями оперативних груп є забезпечення зв'язку між зоною катастрофи й оперативним штабом, а також координація рішень з місцевими органами виконавчої влади, органами й установами інших міністерств і відомств для забезпечення узгодження дій усіх учасників ліквідації наслідків катастрофи.

Аварійний рятувальний медичний допомога ДМСК є видом державної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях, в її регламент входить як надання ,власне, медичної допомоги, так і підготовка фахівців та матеріально-технічного забезпечення для надання цієї допомоги, проведення масштабних санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, а також моніторинг питань, щодо медико-соціальних наслідків НС.

Діяльність ДСМК регламентують Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінета Міністрів України, накази та методичні рекомендації МОЗ України.

ДСМК України утворена на державному та територіальному рівнях. У структурі ДСМК головним науково-практичним закладом є Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф (далі УНПЦ ЕМД та МК). До складу ДСМК на територіальному рівні входять територіальні центри екстреної медичної допомоги, медичні формування та лікувальні заклади, віднесені МОЗ, а також створені на базі цих закладів охорони здоров'я спеціалізовані територіальні бригади постійної готовності служби медицини катастроф.

Перелік посилань:

1. Конституція України, 1996.
2. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану", 2000
3. Закон України "Про Цивільну оборону України", 1993.
4. Закон України "Про аварійно-рятувальні служби", 1999.
5. Постанова Кабміну «Про затвердження Положення про Державну службу медицини катастроф» від 11 липня 2001 р. № 827.
6. Постанова Кабміну «Про затвердження Державної програми створення єдиної системи надання екстреної медичної допомоги на період до 2010 р» від 05 липня 2007 р. № 1290.
7. Кочін І.В. Підготовка формувань та закладів Державної служби медицини катастроф до роботи у надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. / І.В.Кочін, Г.О.Черняков, Н.В.Баранова, В.З. Бурлай. За ред. І.В.Кочіна.- Запоріжжя: ЗДУЛ, 2000. - 128 с.
8. Кочін І.В. Медицина катастроф: [виробниче видання]/ І.В. Кочін, Г.О. Черняков, П.І. Сидоренко: За ред. І.В. Кочіна – К.: Здоров'я, 2008. – 724 с.

9. Якимов Ю. М., Радченко Ю. В. Медицина катастроф Навчально-довідковий посібник для студентів та викладачів по дисципліні «Медицина катастроф».

10. Гридасов В.І., Ковальов В.М., Катрис М.В. та ін. Медицина катастроф / Підручник – Харків.: “Золоті сторінки”. – 2002. –280 с.

11. Дубицький А.Ю., Семенов І.О., Чепкий Л.П. Медицина катастроф/. Навчальний посібник. Київ: Курс, 1999.- 379 с .

12. Воробйов О.О., Кардаш В.Е. Медицина катастроф / Навчальний посібник. – Чернівці. – 2000. – 152 с.